

حسن صباح؛ پیرکوهستان

الموت

ولادیمیر بارتول
ترجمہی محمد رضا مباشر

پیشگفتار

حسن ابن صباح رهبر یک فرقه مذهبی که «اسماعیلیه» نام دارد از قلعه خود در «الموت» که غیر قابل تصرف در کوه‌های شمالی ایران واقع شده است؛ جنگ مقدسی را در برابر تُرکان رهبری می‌کند. مورخان تاریخ آن را سال ۱۰۹۲ میلادی نگاشته‌اند و سلجوقیان تُرک تبار در این هنگام بر سرزمینی حکومت می‌کنند که از هندوستان تا دریای میانه را دربرمی‌گیرد. این مرد نیرومند که تاریخ او را به نام «پیر کوهستان» می‌شناسد، سرانجام موفق می‌شود به یاری چند تن از جنگجویان بسیار جسور، بدون آن‌که از مرگ هیچ‌گونه هراسی به دل داشته باشند، حکومت قدرتمند سلجوقیان را در طی یک سال درهم شکسته و ساقط کند. او صاحب داروی اسرارآمیزی است، زیرا این دارو می‌تواند هر کسی را در رؤیاهای شگفت‌انگیزی فرو برد.

حسن صباح ابتدا فدائیان از جان گذشته‌اش را به کمک داروهای مخدر از خود بی‌خود کرده و سپس دروازه‌های بهشت را به رویشان می‌گشاید، به طوری که این جوانان فدایی سرمست از کامیابی، به سادگی باورشان می‌شود که چند روزی را در باغ‌های آسمانی آفریدگار یکتا سپری کرده‌اند، از این رو برای بازگشت دوباره به آنجا دستورات رهبر خود - حسن ابن صباح - را کورکورانه پذیرفته و به مرحله اجرا درمی‌آوردند تا این‌که ناگهان شعله‌ور شدن آتش یک عشق موجب می‌گردد تا نقشه‌های ریاکارانه این مرد قدرتمند و ستمکار مورد تهدید جدی قرار بگیرد.

ولادیمیر بارتول Wladimir Bartol با نگارش کتاب «الموت» نه تنها یک رُمان تاریخی و هیجان‌انگیز را به رشته تحریر در آورده است، بلکه نوعی تشکیلات دیکتاتوری متعلق به گذشته‌ای دور را به گونه‌ای آموزنده توصیف نموده و آن را با مهارت استادانه‌ای در برابر چشمان خوانندگانش به نمایش گذاشته است.

بارتول با نوشتن این رُمان که مدت زمان کوتاهی قبل از آغاز جنگ دوم جهانی

منتشر شد در برابر دیکتاتورهای زمان خود نظیر موسولینی، هیتلر و استالین شورید و بر ضد این آدم‌کشان به مبارزه برخاست. بنابراین هدف او از نگارش «الموت» بیش از همه این بود که برای خوانندگان این اثر روشن کند که نظام‌های فاشیستی، نازیستی و کمونیستی آن زمان، همگی دارای صفتی مشترک بوده‌اند که همانا دیکتاتوری بودن آنهاست. همان‌گونه که هزار سال قبل نیز در ایران همانند چنین نظام‌های خودکامه‌ای به دو صورت وجود داشته‌اند: حکومت سلجوقیان و فرقه‌اسماعیلیه...

درباره نویسنده

رُمان «الموت» که برای نخستین بار در سال ۱۹۳۸ میلادی در شهر «لیوبلیانا (Ljubljana)» یکی از شهرهای «اسلوونی» از جمهوری‌های یوگسلاوی سابق انتشار یافت، شاهکار نویسنده این کشور «ولادیمیر بارتول» به شمار می‌رود، نویسنده‌ای که در سال ۱۹۰۳ میلادی متولد شد و در سال ۱۹۶۷ جهان را بدرود گفت.

زبانی که بارتول برای نگارش این اثر به کار گرفت، نیز همزمان شدن انتشار آن با آغاز جنگ دوم جهانی، مهمترین عللی بودند تا این مُروارید ادبیات اروپای شرقی در دریای فراموشی فرورود.

ولادیمیر بارتول پس از پایان تحصیلات دانشگاهی آثار «فریدریش نیچه Friedrich Nietzsche» فیلسوف شهیر آلمانی را به زبان مادری‌اش ترجمه نمود و از طرفداران «فروید Freud» روان‌شناس پُرآوازه اُتریشی به‌شمار می‌رفت. شایستگی‌های بارتول، نویسنده‌ای که همواره با نظام‌های دیکتاتوری و استبدادی، آن‌هم از هر نوع چپگرا و راستگرای آن در ستیز بود، سرانجام در سال‌های واپسین زندگی‌اش مورد توجه گردانندگان محافل ادبی اسلوونی قرار گرفت، به طوری که در سال ۱۹۶۰ به عنوان رئیس اتحادیه نویسندگان یوگسلاوی سابق برگزیده شد. با این وصف، رُمان «الموت» ش در سال ۱۹۸۸ یعنی ۲۱ سال پس از مرگ وی از سوی یکی از ناشران فرانسوی به نام ژان پیر سیسر Jean Pierre Sicre مورد استقبال قرار گرفت، تا آنجا که ناشر مزبور با ترجمه این اثر به زبان فرانسه موجب شناخت نویسنده ناشناس آن برای جهان غرب گردید. و به دنبال این اقدام، همه آثار ولادیمیر بارتول یکی پس از دیگری به زبانهای گوناگون ترجمه شد.

«الموت» شاهکار «ولادیمیر بارتول» سال‌های طولانی از نگاه شیفتگان آثار برجسته ادبی جهان پنهان مانده بود و دنیای غرب از آن هیچ‌گونه شناختی نداشت، بارتول خواندگانش را به ایران قرن یازدهم میلادی می‌برد، یعنی کشوری که فرقه متعصب و جنایتکاری پیروزمندانه بر قلمروی گسترده تُرکان مسلط می‌شود. در این راستا از مردان جسوری سخن می‌گوید که هرگز از مرگ نمی‌هراسند، از زنان زیبا و افسونگری صحبت می‌کند، و سرانجام به شرح چگونگی زندگی و ماجراهای ستمکار بی‌رحمی می‌پردازد که تاریخ او را به نام «پیر مرد کوهستان» می‌شناسد.